

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 – Wereld: De Big Tech

1 maximumscore 1

Juiste antwoorden zijn:

- De Big Tech hebben datacentra / vestigingen in meerdere landen.
- De onderzeekabels (van de Big Tech) verbinden landen met elkaar.

2 maximumscore 2

- In de top tien van grootste bedrijven staan tegenwoordig vooral bedrijven in de digitale dienstverlening / ict-sector (in plaats van bedrijven in de olie-industrie / gasindustrie / energiesector) 1
- Juiste antwoorden zijn: 1
  - In de digitale dienstverlening / ict-sector is het Engels de voertaal / de Lingua Franca.
  - Amerikaanse bedrijven in de digitale dienstverlening / ict-sector bestaan al langer / zijn vertrouwd dan Chinese bedrijven in de digitale dienstverlening / ict-sector.

3 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Een uitgebreid netwerk van (door technologiebedrijven aangelegde) onderzeekabels / datacentra verkort de relatieve afstanden in het dataverkeer / zorgt ervoor dat er meer data sneller (tegelijkertijd) verstuurd kan worden 1
- zodat gebieden / mensen in de wereld steeds meer / makkelijker met elkaar verbonden raken 1

4 maximumscore 3

- Een juist nadeel is: de aanleg van onderzeekabels gaat gepaard met verstoring van het zeeleven / het maritiem milieu 1
- Een juist voorbeeld vanuit de dimensie natuur waaruit blijkt dat dit netwerk kwetsbaar is, is: onderzeekabels kunnen kapot gaan door natuurrampen / aardbevingen / endogene krachten 1
- Juiste voorbeelden vanuit een andere dimensie waaruit blijkt dat dit netwerk een risico voor de samenleving kan vormen, zijn: 1
  - Het (via internet) verzamelen van data door technologiebedrijven kan gezien worden als schending van de privacy.
  - Datacentra zijn een potentieel militair doelwit.

Opgave 2 – Wereld: Ontwikkeling van de wereldbevolking

5 maximumscore 1

Europa en Azië of Afrika en Azië

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als beide werelddelen juist zijn.

6 maximumscore 2

Juiste maatregelen zijn:

- Beleid voeren waarbij immigratie gestimuleerd wordt.
- Beleid voeren waarbij het (financieel) aantrekkelijk wordt om meer kinderen te krijgen.
- De pensioengerechtigde leeftijd verhogen.

per juiste maatregel

1

7 maximumscore 2

Juiste oorzaken zijn:

- Het aantal mensen dat in de reproductieve leeftijd komt, blijft lang groot.
- Het (kinder)sterftcijfer daalt.
- De levensverwachting wordt hoger / mensen worden gemiddeld steeds ouder.

per juiste oorzaak

1

8 maximumscore 3

- Juiste uitdagingen zijn:
  - Het zal voor (een groot deel van) Nigeria moeilijk zijn om zo veel mensen van voldoende voedsel te voorzien.
  - Het zal voor Nigeria moeilijk zijn om overheidsvoorzieningen (zoals infrastructuur / onderwijs / zorg) op peil te houden.
  - Doordat Nigeria (ten opzichte van China en India) klein is, is de (ruimtelijke) druk op de grond / natuur / milieu hoog.
  - Er zal voor (een groot deel van) Nigeria niet genoeg werkgelegenheid zijn voor zo veel mensen.

2

Opmerking

Per juiste uitdaging 1 scorepunt toekennen.

- Uit het antwoord moet blijken dat in regio's met een relatief hoog brp per hoofd het christendom de overheersende godsdienst is en in regio's met een relatief laag brp per hoofd de islam (en natuurgodsdiensten) de overheersende godsdienst is

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 – Aarde: De Azoren

9 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat:

- bij de Midden-Atlantische Rug stukken korst liggen die met verschillende snelheden (transform) langs elkaar bewegen 1
- waarbij langs deze (oost-westgeoriënteerde) dwarsbreuken spanning wordt opgebouwd (en er dus aardbevingen kunnen ontstaan) 1

10 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat:

- de eilanden Corvo en Flores (of Graciosa) ongeveer op dezelfde afstand van de Midden-Atlantische Rug liggen 1
- maar dat het eiland Corvo (0,73 miljoen jaar oud) jonger is dan het eiland Flores (2,16 miljoen jaar oud) en/of Graciosa (2,5 miljoen jaar oud) 1

of

- het eiland Faial (0,73 miljoen jaar oud) ouder is dan het eiland Pico (0,25 miljoen jaar oud) en/of São Jorge (0,55 miljoen jaar oud) 1
- maar dat het eiland Faial dichterbij de Midden-Atlantische Rug ligt dan het eiland Pico (of São Jorge) 1

11 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat:

- vochtige (ocean)lucht gedwongen wordt te stijgen tegen de flanken van de berg 1
- waarbij de stijgende lucht kouder wordt / condenseert 1

12 maximumscore 3

- a: de temperatuurverschillen tussen de seizoenen in Horta zijn kleiner dan in Lissabon / de gemiddelde wintertemperatuur in Lissabon is lager dan in Horta 1
- b: op de Azoren wordt, omdat het een eiland is / waar de wind ook vandaan komt, altijd vochtige lucht aangevoerd (die opstijgt tegen het reliëf) 1
- c: de Azoren staan, omdat het een eiland is / waar de wind ook vandaan komt, onder de matigende invloed van zee 1

Opgave 4 – Aarde: De chocoladeheuvels op Filipijnen

13 maximumscore 3

Een juiste beschrijving bevat onderstaande stappen:

- Er ontstaat kalksteen doordat het koraalrif wordt bedekt door (mariene) sedimenten 1
- de kalksteen komt (door opheffing van het land / zeespiegeldaling) aan het aardoppervlak te liggen 1
- exogene processen / erosie en/of verweering zorgen voor de afbraak van de kalksteen tot heuvels 1

14 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat:

- de kalksteenheuvels bruin kleuren in de periode februari – april (oorzaak) 1
- doordat in deze periode minder neerslag valt / de vegetatie uitdroogt / de vegetatie afsterft (gevolg) 1

15 maximumscore 2

uitspraak 1: juist

uitspraak 2: juist

uitspraak 3: juist

indien drie juiste antwoorden 2

indien twee juiste antwoorden 1

indien minder dan twee juiste antwoorden 0

16 maximumscore 2

- puinwaaier / kustsediment 1
- Uit het antwoord moet blijken dat de jongste sedimenten in de laaggelegen (kust)gebieden liggen 1

Opgave 5 – Brazilië: Extreme droogte in Brazilië

17 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat:

- de Cerrado in de periode mei - september onder invloed staat van een hogedrukgebied / dalende luchtstromen (oorzaak) 1
- waardoor de (dalende) lucht opwarmt / er geen waterdamp condenseert / geen wolkvorming optreedt (en er dus weinig neerslag valt) (gevolg) 1

18 maximumscore 2

uitspraak 1: juist

uitspraak 2: juist

uitspraak 3: onjuist

indien drie juiste antwoorden 2

indien twee juiste antwoorden 1

indien minder dan twee juiste antwoorden 0

19 maximumscore 2

Juiste oorzaken zijn:

- Door een lager debiet leveren hydro-elektriciteitscentrales minder stroom (zodat de kosten van ijzerproductie stijgen).
- Door een lager debiet is transport over de rivier lastiger / duurder (zodat de prijs van ijzer stijgt).

per juiste oorzaak 1

20 maximumscore 3

- India en Zuid-Afrika 1
- China 1
- Twee van de volgende: 1
  - Canada
  - Zweden
  - Australië

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6 – Brazilië: Regionale verschillen in Brazilië

- 21 maximumscore 2**
- Uit het antwoord moet blijken dat in de hoofdstad Brasília / het federale district veel goed betaalde (overheids)banen zijn, maar dat er ook veel slechter betaalde banen (in bijvoorbeeld de schoonmaak) zijn 1
  - Uit het antwoord moet blijken dat de sociaaleconomische ongelijkheid in de deelstaat Rondônia lager is dan in de andere deelstaten in de regio Noord / beter overeenkomt met de (relatief lage) sociaaleconomische ongelijkheid in de deelstaten in de regio Centraal-West 1
- 22 maximumscore 1**
- Uit het antwoord moet blijken dat het in stedelijke gebieden relatief eenvoudig is om (in de informele sector) inkomsten / geld bij elkaar te scharrelen.
- 23 maximumscore 2**
- Uit de redenering moet blijken dat:
- in de Regio Centraal-West veel grootgrondbezitters / grootschalige landbouwbedrijven / sterk gemechaniseerde landbouwbedrijven zijn 1
  - zodat de productiecapaciteit daar heel hoog ligt / de landbouwsector profiteert van schaalvoordelen 1
- 24 maximumscore 2**
- Regio Zuidoost en Regio Zuid 1
  - Regio Noord en Regio Noordoost 1

Opgave 7 – Leefomgeving: Hitte in Amersfoort

25 maximumscore 3

- Uit het antwoord moet blijken dat in jaren 50 en 60 (door suburbanisatie en toegenomen autobezit) steeds meer ruimte voor auto's / bebouwing werd gemaakt 1
- Juiste redenen zijn: 2
  - Met het opnieuw uitgraven van een gracht wordt het hitte-eilandeffect tegengegaan.
  - De gracht kan voor een betere waterafvoer zorgen / een verhoogde piekafvoer tegengaan.
  - De aanleg van een gracht (op de plek van de Stadsring) gaat autoverkeer tegen / maakt de stad autoluw.

Opmerking

Per juiste reden 1 scorepunt toekennen.

26 maximumscore 2

Binnenstad   foto d
 Liendert   foto c
 Soesterkwartier   foto b
 Vathorst   foto a

indien vier juiste antwoorden 2
 indien drie of twee juiste antwoorden 1
 indien minder dan twee juiste antwoorden 0

27 maximumscore 3

- Uit het antwoord moet blijken dat hoe hoger de bebouwingsdichtheid in een wijk is, des te groter het hitte-eilandeffect 1
- Het hitte-eilandeffect is in de (historische) Binnenstad / in de wijk Soesterkwartier groter dan in de wijk Schothorst 1
- omdat de woningen in de (historische) Binnenstad / in de wijk Soesterkwartier dichter op elkaar staan dan in de wijk Schothorst waar veel flats staan / hoogbouw in het groen is 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 8 – Leefomgeving: Wetterskip Fryslân

28	maximumscore 1	Uit het antwoord moet blijken dat in het noordoosten van Friesland het Lauwersmeer op de grens met de provincie Groningen ligt (en dat het beter is om dit meer door één waterschap te laten beheren).	
29	maximumscore 2	<p>Juiste kenmerken zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bij integraal waterbeleid wordt rekening gehouden met verschillende actoren (zoals boeren, bewoners, recreanten en natuurverenigingen) – Bij integraal waterbeleid wordt niet alleen rekening gehouden met het voorkomen van overstromingen, maar ook met droogte / de waterkwaliteit. 	
	per juist kenmerk		1
30	maximumscore 2	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat er door het veranderde neerslagregiem ook vaker lange droge perioden optreden • Uit het antwoord moet blijken dat het water vanuit het IJsselmeer (in tijden van droogte) over meerdere provincies verdeeld moet worden / het IJsselmeer een nationale functie als waterbuffer heeft 	1
			1
31	maximumscore 3	<ul style="list-style-type: none"> • a: verzilting • b: het zuidoosten van Friesland / in Gaasterland / in de zand- en/of veengebieden • c: het noorden / westen van Friesland / in de klei- en/of veengebieden 	1
			1
			1

Bronvermeldingen

---

bron 1	Atlas der Globalisierung, 2019
bron 2	Atlas der Globalisierung, 2019
bron 3	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2021
bron 4	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, met data van www.healthdata.org , 2021
bron 5	Noordhoff, Grote Bosatlas 56e, 2021
bron 6	Noordhoff, Grote Bosatlas 56e, 2021
bron 7	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, met data uit Notendur, Einar Ragnar, 2013
bron 8	Globalstorybook.org, 2019
bron 9	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, met data van www.klimadiagramme.de , 2021
bron 10	Franck Camhi / Shutterstock.com en cito
bron 11	www.semanticscholar.org , J. Salomon, 2011
bron 12	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, met data van nl.climate-data.org , 2021
bron 13	www.semanticscholar.org , J. Salomon, 2011
bron 14	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, met data van ipad.fas.usda.gov , 2021
bron 15	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2021
bron 16	Thieme Meulenhoff, Alcarta, 2019
bron 17	Archief Eemland en Google Earth, 2021
bron 18	Atlasleefomgeving, 2021
bron 19	Parallel.co.uk met data van TU Delft, 2021
bron 20	Google earth, 2022
bron 21	Google earth, 2022
bron 22	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, met data van wiki.woudagemaal.nl , 2021
bron 23	MyStockVideo / Shutterstock, 2022